

יד מהרש"א

מסכת כתובות

פרק אף על פי

חלק א'

דף נד: - נח.

August 21, 2011

© Yechezkel Folger 2011

Table of Contents

דף נד:	3
תוספות ד"ה אם רצה	3
תוספות ד"ה ולפוגמת	5
דף נה:	8
תוספות ולשבה תוספות בא"ד ולא בשבה של לקוחות	8
דף נה:	10
תוספות ד"ה ובתרומת	10
תוספות ד"ה מתנת שכיב מרע וד"ה אין שטר לאחר מיתה	12
תוספות ד"ה שאם אמר ובא"ד ואף על גב	17
דף נו:	20
תוספות ד"ה כששוברתה מתוכה	20
דף נו:	22
תוספות בא"ד והא דמפרש התם	22
תוספות ד"ה מילתא דשכיחא	24
תוספות ד"ה ושמעינן מינה	25
תוספות ד"ה אין עושין וד"ה אבל קבל	27
דף נז:	29
רש"י ד"ה אמר רב פפא	29
תוספות ד"ה שתים ושלש	31
דף נז:	32
תוספות ד"ה בגרה יום	32
תוספות ד"ה מאי לאו כתבעוה דבתולה ובא"ד ור"ת וד"ה תיובתא	33
דף נח:	39
תוספות ד"ה הנהו קלא	39
תד"ה השתא בפני	42

דף נד:

תוספות ד"ה אם רצה

לשון מהרש"א

תוס' בד"ה אם רצה כו' תימה דעכשיו נהגו כו' מתנה ש"ח להיות כשואל כו' עכ"ל יש מקשים כיון דאמתני' דהכא ל"ק להו משום דאיכא לאוקמא בדאית ליה נכסים כמ"ש הרא"ש אם כן הך דמתנה ש"ח להיות כשואל נמי אינו ראייה דאימא דאיירי נמי דאית ליה נכסים ומאי אולמיה ליה מהך דהכא ויש ליישב דהתם משמע להו שאין מקנה לו שום נכסים אלא שמשעבד גופו בקנין לעשות לו שמירה מעולה כשואל ולהתחייב אם לא יעשה כן משא"כ הכא דאינו מקנה לו אלא ממון דמצי איירי שפיר דישי לו נכסים ודו"ק:

- 1) רא"ש as explained by תוספות
 - a) מנה 100 משעבד himself to pay
 - b) It's necessary that either
 - i) מנה 100 חיוב ממון actual to pay
 - ii) or
 - (1) מנה 100 חיוב ממון possible that may never come about
 - (2) מנה 100 worth נכסים that he's מקנה towards the possible חיוב ממון
 - c) קשיא
 - i) In the times of the תוספות בעלי
 - (1) it was common for a חתן to be משעבד himself to pay כתובה to his wife should he become מחויב to pay the כתובה if and when she becomes a גרושה or an אלמנה
 - (2) and it didn't matter that the חתן had no נכסים
 - d) רבינו אליהו of תירוצ'
 - i) The קשיא of תוספות is correct
 - ii) In fact a person with no נכסים can be משעבד himself to pay a possible חוב that may never come about
 - e) Here's proof from a ברייתא in מציעא
 - i) "מתנה שומר חנם" to be חייב the same as a שואל if an אונס occurs
- 2) משנה here
 - a) A חתן can be משעבד himself to add a מנה as תוספת to his wife's כתובה even though the חיוב ממון will come about only if and when she becomes a גרושה or an אלמנה
- 3) רא"ש
 - a) קשיא

- i) Why doesn't רבינו אליהו bring his 'ראי' directly from the משנה
 - b) תירוץ
 - i) It's possible that the משנה deals with where the חתן has נכסים
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Then why is the ברייתא in בבא מציעא a 'ראי' to the שיטה of רבינו אליהו
 - ii) It's possible that the ברייתא also applies only where the שומר has נכסים
 - b) תירוץ
 - i) In the ברייתא
 - (1) The עיקר חיוב חנם that the שומר חנם accepts isn't a חיוב ממון but is to provide a high level of שמירה
 - (2) So it's not relevant whether the שומר has נכסים because a person who has נכסים is מקנה them only for a חיוב ממון

תוספות ד"ה ולפוגמת

לשון מהרש"א

בד"ה ולפוגמת איצטריך דאם פגמה כתובתה כו' אפילו היה הכתובה בשטר אחד כו' עכ"ל דמה שפרש"י לקמן דאיצטריך למנקטיה בהדיא לאשמועינן דפגימת תוספת מהניא כו' אין זה מספיק דאכתי הוה בכלל דלשבועה דומיא דלענין הנפרעת שלא בפניו וע"א מעידה כו' דהוה בכלל דלשבועה לפי פרש"י ועוד דלא א"ש לפרש כן למאי [בדפ"ר למאן] דמשהו שאר שטרות לכתובה לענין פוגמת כמו שהקשו לפרש"י גבי ולשבועה אבל לפי פירושם ניהא דאפילו הוה התוס' בשטר אחד לא תגבי ליה כיון דפגמה הכתובה וק"ל:

- 1) גמרא
 - a) "לפוגמת" and "לשבועה" both עיקר כתובה counts the same as תוספת כתובה
- 2) רש"י
 - a) "לשבועה" means
 - i) cases where an אשה needs to make a שבועה to be גובה her כתובה
 - ii) For example "הנפרעת שלא בפניו" and "עד אחד מעידה שהיא פרועה"
 - b) and the גמרא teaches that
 - i) in these cases an אשה needs a שבועה to be גובה her כתובה
 - ii) the same as she needs a שבועה to be גובה her כתובה עיקר כתובה
- 3) ד"ה ולשבועה at תוספות
 - a) רש"י of ביאור to the קשיא
 - i) There is a דאמר מאן who says that these שבועה דינים apply also to גביי' of שטרות other than כתובה
 - ii) And for this דאמר מאן the ביאור of רש"י wouldn't explain why the גמרא teaches only for כתובה תוספת says that the דינים of שבועה apply
 - b) The תירוץ of תוספות isn't relevant here
- 4) רש"י of המשך
 - a) "הפוגמת בכתובתה לא תפרע אלא בשבועה" refers to the דין that "ולפוגמת"
 - b) the גמרא teaches that this דין applies also if an אשה is פוגמת her כתובה
 - i) namely
 - (1) if בעל claims says he paid his wife's כתובה עיקר כתובה and her תוספת כתובה
 - (2) while אשה says that he had paid only a part of her כתובה תוספת and that he had paid none of her כתובה עיקר כתובה
 - (3) then she needs a שבועה to be גובה her כתובה עיקר כתובה as well as to be גובה her תוספת כתובה

- c) קשיא
- i) "ולשבועה" as understood by רש"י should include הפוגמת אשה as a case where an אשה needs to make a שבועה to be גובה her כתובה
 - ii) why does the גמרא list הפוגמת separately
- d) רש"י of תירוץ
- i) Were the גמרא not to list הפוגמת separately
 - ii) we might have mistakenly thought that
 - (1) an אשה needs a שבועה to be גובה her כתובה if she was פוגמת her עיקר כתובה
 - (2) but that she needs no שבועה to be גובה her כתובה if she was פוגמת her תוספת כתובה
- 5) מהרש"א as explained by ד"ה ולפוגמת at תוספות
- a) Here are two קושיות to the שיטה of רש"י
 - i) First קשיא
 - (1) Since "ולשבועה" according to רש"י teaches that for all דיני שבועה –including עיקר כתובה – הפוגמת has the same דין as עיקר כתובה
 - (2) Even if the גמרא didn't list הפוגמת separately we wouldn't have thought that there's only a דין of הפוגמת where the פגימה is to the כתובה עיקר
 - ii) Second קשיא
 - (1) There's a מאן דאמר who says that the דין of פוגמת applies to other שטרות as well as to שטרי כתובה
 - (2) And for this מאן דאמר the תירוץ of רש"י wouldn't explain why the גמרא teaches the דין of הפוגמת only for תוספת כתובה
 - (3) Note by the way that we've established that תוספות asks a similar קשיא to the ביאור of רש"י on "ולשבועה"
 - b) Instead תוספות has this תירוץ to the קשיא of רש"י on why פוגמת is listed separately
 - i) The גמרא sets out פוגמת separately to teach that
 - (1) even if the כתובה עיקר was written "בשטר אחד" and the תוספת was written "בשטר אחר"
 - (2) an אשה still needs a שבועה to be גובה the תוספת כתובה if she was פוגמת her עיקר כתובה
 - c) שאלה
 - i) For the מאן דאמר who says that the basic דין of פוגמת applies also to חובות that aren't כתובה-related
 - ii) Does the תירוץ of תוספות explain why the גמרא doesn't apply the דין of הפוגמת to these חובות

d) תשובה

i) Yes

ii) This מאן דאמר would agree that הפוגמת for other חובות applies only for חובות that are all set out in one שטר

דף נה.

תוספות ולשבח תוספות בא"ד ולא בשבח של לקוחות

לשון מהרש"א

בא"ד ולא בשבח של לקוחות מדקתני ולא הבנות במזונותיהן ואי מלקוחות כו' עכ"ל הא דרישא ואין הבכור נוטל פי שנים פשיטא דלא איירי בשבח לקוחות אלא משבח יתומים אלא שהוכיחו דהוא דולא הבנות כו' נמי לא איירי אלא בשבח יתומים ואם כן הא דקתני בי מיצעי ולא האשה בכתובתה נמי לא איירי אלא בכה"ג דאיירי ברישא ובסיפא וק"ל:

1) בכורות in משנה

a) רישא

i) אין הבכור נוטל פי שנים מן השבח

b) מציעתא

i) ולא האשה בכתובתה

c) סיפא

i) ולא הבנות במזונותיהם

2) תוספות

a) שאלה

i) does the מציעתא mean that an אשה can't be גובה the שבה that לקוחות made

ii) or does the מציעתא mean that an אשה can't be גובה the שבה that יתומים made

b) תשובה

i) The סיפא on במזונותיהם must mean that בנות can't be גובה the שבה that יתומים made

ii) Because

(1) בעל לקוחות bought from לקוחות that קרקע the לקוחות from גובה can't be בנות even if לקוחות made no שבה

(2) It follows that

(a) it's פשיטא that בנות can't be גובה the שבה that לקוחות made to the קרקע

(b) And the משנה doesn't need to teach this דין

iii) so it's מסתבר that the מציעתא also deals with יתומים from גבילי

3) מהרש"א

a) קשיא

i) A בכור takes פי שנים only in שמת

ii) It follows that the רישא of הבכור אין must deal with the שבה that יתומים made

- iii) So why does תוספות need further proof from מזונות הבנות in the סיפא that the משנה deals with שבה that יתומים made
- b) תירוץ
 - i) תוספות needs to prove that the סיפא as well as the רישא deals with יתומים
 - ii) So that the מציעתא needs to deal with יתומים whether it's compared to the רישא or to the סיפא

דף נה:

תוספות ד"ה ובתרומת

לשון מהרש"א

[דף נה עמוד ב] בד"ה ובתרומת כו' דמשום עונג שבת לא כו' אלא משום אימת שבת כו' עכ"ל לא ידענא למה סתרו פרש"י מדברי הירושלמי דהא איכא נמי מאן דאמר התם דטעמא משום כבוד שבת והיינו משום עונג שבת ולא משום אימת שבת ויש ליישב דמשמע להו דלא קאי האי טעמא דכבוד שבת ועיין בריש מסכת דמאי:

בא"ד משום דשבת קובעת למעשר סבר ר"ש כו' עכ"ל מפ"י מהרש"ל לאו דוקא שע"ה יודע שהשבת קובעת כו' אלא סבר שעיקר חיוב ואזהרת מעשר הוא בשבת ולא בחול ומש"ה קאמר כו' עכ"ל והוא דחוק שיטעה הע"ה לומר דאזהרת מעשר הוא דוקא בשבת אבל הפ"י לפי שהוא רואה שאוכלין [בלא] מעשר בחול עראי ולא בשבת שהיא קובעת מורה לעצמו היתר באכילה שבחול דעראי הן אבל בשבת אינו מורה לו היתר שאין בה אכילת עראי וק"ל:

- 1) מסכת דמאי in משנה
a) הלוקח פירות דמאי ממי שאינו נאמן
b) "בשבת שואלו ואוכל על פיו"
- 2) רש"י
a) We're on שבת because of שבת מיקל We're
- 3) תוספות
a) The on שבת is based on אימת שבת and not on עונג שבת
b) Proof is that ירושלמי refers to אימת שבת
- 4) מהרש"א
a) קשיא
i) A in מאן דאמר refers to כבוד שבת which means עונג שבת
ii) and this supports רש"י
b) תירוץ
i) assumes that the in ירושלמי in its מסקנא doesn't rely on this מאן דאמר
- 5) תוספות of המשך
a) שאלה
i) What does אימת שבת mean
b) תשובה
i) an is afraid to be משקר on שבת because שבת is למעשר
ii) Namely

בחול only מותר באכילת ארעי is תבואה שאינו מעושר (1)

שבת on אסור באכילת עראי (2) And is

6) מהרש"א and מהרש"ל

a) קשיא

i) it's not מסתבר that an הארץ עם knows the דין that שבת is קובעת למעשר

7) מהרש"ל of תירוץ

a) It's true that an הארץ עם doesn't know the concept of שבת קובעת למעשר

b) But he does notice that בחול – but not בשבת – people eat עראי of תבואה that's not מעושר

c) And this makes the הארץ עם think that the עיקר חיוב to eat only תבואה that's מעושר applies only on שבת

8) מהרש"א

a) It's a דוחק to say that an הארץ עם thinks that the עיקר חיוב applies only on שבת

b) Instead what the גמרא means is this:

i) Because an הארץ עם notices that בחול – but not בשבת – people eat עראי of תבואה that's not מעושר

ii) When an הארץ עם is asked by a שואל whether תבואה is מעושר

(1) בחול

(a) The הארץ עם is מורה היתר that the שואל will anyway eat only an אכילת עראי

(2) בשבת

(a) The הארץ עם isn't מורה היתר because he knows that even an אכילת עראי is אסור

תוספות ד"ה מתנת שכיב מרע וד"ה אין שטר לאחר מיתה

לשון מהרש"א

בד"ה מתנת שכ"מ כו' ומתניתין וכו' בין לרב ובין לשמואל דקנו מיניה בחזקה כו' עכ"ל ולא ניתא להו לפרש לפי רשב"ם נמי דמתניתין מוקי לה במיפה כחו כמו לפרשב"ם לעיל וכ"ה בתוס' בפרק מי שמת ועיין בחידושינו [שם] בכל זה וק"ל:

בא"ד אבל קנו מיניה משמע שפיר חזקה ועוד כו' עכ"ל מיהו משמע נמי חליפין דהא אדשלה ר"א משני הא דקנו מיניה כו' והיינו חליפין כמ"ש התוס' לקמן:

בא"ד והשתא נמי א"ש הא דקשיא כו' דאי בקנין קאמר משום דלכתיבה עומד לא ידענא כו' כ"ש בכתבו כו' עכ"ל ר"ל כיון דאי בקנין לחוד בלא שטר קאמר דלא ידענא כו' לפי רשב"ם כ"ש בכתבו ותנו כו' דהיינו בכתיבה לחוד בלא קנין שלא יקנה אבל לפירוש ריב"ם לא א"ש דכיון דקנין בלא שטר לא מיגרע כח מתנת שכ"מ נימא נמי דכתבו ותנו בלחוד בלא קנין אינו מגרע כח מתנת שכ"מ ומאי פריך מיניה ודברי מהרש"ל בזה אינו מבוררין לי ודו"ק:

בד"ה ואין שטר כו' פירוש ואין קנין לאחר מיתה כדפי' לעיל ויש לגמגם על הלשון דלאחר כו' עכ"ל נראה דר"ל לפי פני רשב"ם דבקנין חליפין לחוד בלא שטר נמי קאמרינן הכי והיינו משום דאין קנין לאחר מיתה ולכך מגמגם בזה הלשון דלאחר מיתה דבקנין חליפין בכה"ג לאחר שלשים בחיי המקנה נמי אינו קנין כיון דהדר סודר למריה וע"ש:

1) גמרא here mentioned by the בבא בתרא in סוגיא on רשב"א and ריב"ם of שיטות – הקדמה

שיטת ריב"ם			
3	2	1	
קנו מידו ולית שטר כל עיקר	קנו מידו ויש שטר ברם לא כתוב בו קנין	מתנת ש"מ שכתוב קנין בשטר	
מתנתו מתנה ואם עמד חוזר	מתנתו מתנה ואם עמד חוזר	מתנתו מתנה ואם עמד אינו חוזר	רב מימרא א'
מתנתו מתנה ואם עמד חוזר	אין מתנתו מתנה שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה	אין מתנתו מתנה שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה	שמואל מימרא א'
	מתנתו מתנה ואם עמד חוזר	מתנתו מתנה ואם עמד חוזר	שמואל מימרא ב'
	מתנתו מתנה ואם עמד חוזר		משנה

שיטת רשב"ם וריב"א			
3	2	1	
קנו מידו ולית שטר כל עיקר	קנו מידו ויש שטר ברם לא כתוב בו קנין	מתנת ש"מ שכתוב קנין בשטר	
מתנתו מתנה ואם עמד אינו חוזר	מתנתו מתנה ואם עמד אינו חוזר	מתנתו מתנה ואם עמד אינו חוזר	רב מימרא א'
אין מתנתו מתנה שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר דסתם קנין לכתיבה עומד אפילו בדלית שטר כל עיקר ואין שטר לאחר מיתה	אין מתנתו מתנה שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה	אין מתנתו מתנה שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה	שמואל מימרא א'
	מתנתו מתנה ואם עמד חוזר	מתנתו מתנה ואם עמד חוזר	שמואל מימרא ב'
	מתנתו מתנה ואם עמד חוזר		משנה

2) בבא בתרא in גמרא of המשך

a) קשיא

- i) (מתנתו מתנה ואם עמד חוזר) of שמואל מימרא ב' (מתנתו מתנה)
- ii) (אין מתנתו מתנה) of שמואל מימרא א' סותר the
- b) תירוץ
 - i) The first מימרא of שמואל deals with where there was no כח ייפוי
 - ii) The second מימרא of שמואל deals with where there was כח ייפוי
- c) The precise meaning of כח ייפוי isn't relevant here
- 3) תוספות
 - a) ריב"ם of שיטה to קשיא
 - i) Why doesn't the גמרא ask that
 - (1) (מתנתו מתנה ואם עמד חוזר) in משנה 2 of column
 - (2) (אין מתנתו מתנה) of שמואל מימרא the first מפריך
 - b) תירוץ
 - i) The גמרא prefers to ask that שמואל himself is סותר his first מימרא
 - ii) Besides
 - (1) the תירוץ of the גמרא on the סתירה of שמואל would also apply to the קשיא from the משנה
 - (2) Namely
 - (a) The first מימרא of שמואל deals with where there was no כח ייפוי
 - (b) The משנה deals with where there was כח ייפוי
 - c) רשב"ם of שיטה to קשיא
 - i) (מתנתו מתנה ואם עמד חוזר) in משנה 2 of column
 - ii) is מפריך in that column both
 - (1) (מתנתו מתנה ואם עמד אינו חוזר) of רב מימרא the first
 - (2) (אין מתנתו מתנה) of שמואל מימרא the first and
 - d) מהרש"א suggested by תירוץ possible
 - i) For both רב and שמואל explain that the משנה deals with כח ייפוי
 - e) Possible תירוץ dismissed by מהרש"א
 - i) For reasons that מהרש"א sets out in בתרא
 - ii) This תירוץ isn't available to רשב"ם
 - f) רשב"ם on קשיא to תוספות of תירוץ
 - i) The משנה says because חוזר עמד ואם עמד חוזר the משנה deals with a קנין of חזקה
 - ii) While both רב and the first מימרא of שמואל deal with a קנין of חליפין

- (1) For רב
- (a) where the חליפין קנין is
 - (b) מתנתו מתנה ואם עמד אינו חוזר הדין is
- (2) for שמואל
- (a) where the חליפין קנין is
 - (b) אין מתנתו מתנה הדין is
- 4) תוספות
- a) Refer back to the קשיא of the גמרא that the second מימרא of שמואל is סותר the first מימרא of שמואל
 - b) רשב"ם of שיטה to קשיא
 - i) Since we've established for שמואל according to רשב"ם that
 - (1) Where the חליפין קנין is חזקה הדין is חוזר עמד ואם מתנתו מתנה
 - (2) Where the חליפין קנין is חליפין הדין is מתנתו מתנה
 - ii) Why doesn't the גמרא answer that שמואל in his second מימרא deals with where חזקה הדין was
 - c) תירוץ
 - i) שמואל in his second מימרא uses the words "וקנו מידו" that applies only to חליפין
 - ii) The משנה can deal with a קנין of חזקה because it doesn't use the words וקנו מידו
- 5) בבא בתרא of סוגיא of המשך
- a) הקדמה
 - i) רב that in the name of שולח לגולה was ר' אלעזר
 - (1) שכ"ב מרע שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומת אין כותבין ונותנין דאין מתנתו מתנה
 - ii) And the reason is that
 - (1) שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר
 - (2) ואין שטר לאחר מיתה
 - b) קשיא
 - i) רב of מימרא the first סותר רב in the name of הדין This
 - ii) Because
 - (1) רב in his first מימרא isn't חושש that חושש וכו' שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר
 - (2) And that's why רב holds that מתנתו מתנה
 - c) תירוץ
 - i) רב says in the first מימרא because it applies where קנו מיני' מתנתו מתנה
 - ii) לא קנו מיני' applies where ר' אלעזר הדין The

- 6) בא"ד אבל קנו מיני' at מהרש"א
- a) קשיא
- i) Presumably
- (1) Just as we've established that "קנו מידו" refers only to חליפין קנין
- (2) The words 'קנו מיני' apply only to קנין חזקה
- ii) And this a קשיא because we've established earlier for רשב"ם that רב in his first קנין חליפין deals with מימרא
- b) תירוץ
- i) Your presumption isn't correct
- (1) Although we've established that the words קנו מידו can mean only חליפין קנין
- (2) The words 'קני מיני' can apply to both חזקה and חליפין קנין
- 7) בבא בתרא in גמרא of המשך
- a) הקדמה
- i) שולח לגולה ר' אלעזר that כתבו ותנו for דין רב disagrees with שמואל
- ii) Instead שמואל says
- (1) כותבין ונותנין
- (2) Because שמואל isn't חושש that
- (a) שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר
- (b) ואין שטר לאחר מיתה
- b) קשיא
- i) מימרא א' חסותר is "כתבו ותנו" on שמואל
- ii) where שמואל says that אין מתנתו מתנה because we are חושש that 'לא גמר וכו' שמא לא
- 8) מהרש"א as explained by תוספות
- a) This קשיא is understandable for the שיטה of רשב"ם because
- i) First
- (1) We've established in the table for רשב"ם that רשב"ם says for the first מימרא of שמואל that אין מתנתו מתנה even where there's only a קנין and no שטר
- (2) And it's מסתבר that the same applies in כתבו ותנו which is the reverse where there's a שטר but no קנין
- ii) And second - as explained in detail by מהרש"ל
- (1) We've established in the table for רשב"ם that שמואל says that אין מתנתו מתנה even where there's no שטר because
- (a) סתם קנין לכתיבה [לשטר] עומד ושמא לא גמר להקנותו אלא בשטר
- (b) ואין שטר לאחר מיתה

- (2) and it's a שכן that
- (a) the דין ought to be that אין מתנתו מתנה
 - (b) where there is an actual שטר and there's even more reason to be חושש that שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר
- b) But for ריב"ם we don't understand this קשיא because שמואל for the שיטה of ריב"ם says that where there is a קנין alone the דין is that מתנתו מתנה
- 9) ד"ה ואין שטר לאחר מיתה at תוספות
- a) Note that
 - i) For רשב"ם who says שמואל says מתנתו מתנה even where there's a חליפין alone without a שטר
 - ii) Although
 - (1) "ואין" and "שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר" explains that this is because שטר לאחר מיתה
 - (2) And רשב"ם adds that
 - (a) The חשש of שטר אלא בהקנותו applies even where there's no שטר
 - (b) Because סתם קנין לכתיבה עומד
 - iii) It's מסתבר that
 - (1) שמואל actually means more simply that
 - (a) both where there's a שטר and where there's no שטר that
 - (i) שמא לא גמר להקנותו אלא בקנין
 - (ii) ואין קנין לאחר מיתה
 - b) קשיא
 - i) Why does שמואל need to rely on קנין לאחר מיתה אין מתנתו to explain why אין מתנתו מתנה
 - ii) When
 - (1) the דין would be that אין מתנתו מתנה even if the קנין were intended to be לאחר while the נותן is still alive
 - (2) because by then למרי' הדרא סודר

תוספות ד"ה שאם אמר ובא"ד ואף על גב

לשון מהרש"א

בד"ה שאם אמר כו' והשתא משמע ליה דרב אזיל בתר אומדנא כו' הל"ל הרי היא כמתנת בריא לבד כו' עכ"ל דלא ניחא להו לפרש כנראה מפני' רש"י דלא ליהוי נמי כמתנת בריא אלא משום אומדנא דהא כיון דעשה מעשה וקנה בחליפין הרי ודאי גלי דעתיה דנתכוין למתנת בריא בלאו אומדנא אבל ממאי דהוי כמתנת שכ"מ היינו משום אומדנא דאף על גב דכתוב בשטר כדקציר כו' לאו הוכחה דנתכוין נמי למתנת שכ"מ דאימא דהכי הוה מעשה כו' אי לאו משום אומדנא וק"ל:

בא"ד ואף על גב דשמואל נמי אזיל בתר אומדנא כו' דהא בסמוך כו' עכ"ל ר"ל אף על גב דא"נ דסבר נמי במתנת שכ"מ כשמואל מצי סבר דאזיל בתר אומדנא כדלקמן דפסיק שמואל כר"א אלא לאו לאפוקי משמואל קאתי אלא דמוכח מהך דרב מיהת אזיל בתר אומדנא ועי"ל כו' דאפילו להוציא ממון כו' ושפיר קאמר לאפוקי משמואל דלית ליה אומדנא להוציא ולרווחא דמלתא קאמר דרב אפילו להוציא ממון קאמר דמילתיה דראב"ע לאו להוציא ממון הוא וק"ל:

1) הקדמה

a) בבא בתרא in סוגיא

i) מתנת שכיב מרע שכתוב בה קנין חליפין

(1) שמואל

(a) אין מתנתו מתנה

(2) רב

(a) מתנתו מתנה ואם עמד חוזר

b) Our סוגיא here

i) The reason that רב says "מתנתו מתנה ואם עמד חוזר" is that

(1) We're אומדין that

(a) The מתנת בריא as a נכסים שכיב מרע intended to give his

(b) And he also intended to give his נכסים as a מתנת שכיב מרע

(2) And

(a) It's on the bases of both these אומדני that רב bases his דין

(b) The precise חשבון of רב isn't relevant to this מהרש"א

2) מהרש"א as explained by תוספות

a) רש"י to קשיא

i) the מעשה חליפין made שכיב מרע

ii) So it's a פשיטתא even without any אומדנא that the case counts at least in part as a מתנת בריא

- b) תירוץ
- i) You're right that an אומדנא isn't necessary for רב to decide that the case counts in part as a מתנת בריא
 - ii) But it must be that רב relied on אומדנא to decide that the case also counts as a מתנת שכיב מרע
- 3) בד"ה שאם אמר מהרש"א at
- a) קשיא
 - i) Maybe רב isn't בתר אומדנא
 - ii) And the reason that the case counts in part as a מתנת שכיב מרע is because the "כדקציר ורמי בערסי": שכיב מרע of לשון שטר used
 - b) תירוץ
 - i) This לשון isn't enough to prove that the נותן intended the מתנה to count as מתנת שכיב מרע
 - ii) Because it's possible that the שטר simply recites the circumstances in which the שכיב מרע made his קנין
- 4) משנה here
- a) If בעל wrote תוספת כתובה to his ארוסה and בעל later died before נשואין
 - i) ר' אלעזר בן עזרי' says
 - (1) The אשה can't be מוציא the תוספת from בעל יתמי who are מוחזק in בעל נכסי בעל
 - (2) Because there's an אומדנא in favor of יתמי בעל that בעל intended her to have the תוספת only if there is נשואין
 - ii) רבנן say
 - (1) The אשה is מוציא the תוספת from יתמי בעל
 - (2) Because we don't rely on אומדנא even to benefit יתמי בעל who are מוחזקין in the תוספת
- 5) גמרא
- a) רב agrees with רבנן who don't go בתר אומדנא
 - b) ר' אלעזר בן עזרי' agrees with שמואל who does go בתר אומדנא
 - c) רש"י as explained by קשיא
 - i) But we've established from the סוגיא in בבא בתרא that רב does go בתר אומדנא
 - ii) So why does רב disagree with ר' אלעזר בן עזרי'
- 6) מהרש"א as explained by בא"ד ואף על גב at תוספות of המשך
- a) קשיא
 - i) We've established that שמואל agrees with ר' אלעזר בן עזרי'
 - ii) so

(1) why does the גמרא say that the case of מרע שכיב מרע proves that רב goes בתר ר' אלעזר בן עזרי' אומדנא the same as

(2) and imply that שמואל who disagrees with רב on מרע שכיב מרע doesn't go בתר ר' אלעזר בן עזרי' אומדנא and disagrees with

b) First תירוץ

i) The גמרא doesn't mean to imply that שמואל doesn't go בתר אומדנא

ii) The גמרא wants to prove only that רב goes בתר אומדנא so that it's a קשיא why רב doesn't agree with ר' אלעזר בן עזרי'

c) ועוד יש לומר of תירוץ

i) for שמואל we know only that he agrees with ר' אלעזר בן עזרי' that we're מחזיק based on אומדנא

ii) The case of מרע שכיב מרע מתנת proves that רב goes בתר אומדנא even להוציא ממון

7) מהרש"א

a) Note that

i) To ask its קשיא on why רב disagrees with ר' אלעזר בן עזרי'

ii) It's enough to prove that רב goes בתר אומדנא to be מחזיק ממון

b) It's only to make its קשיא even stronger that the גמרא proves that רב goes בתר להוציא ממון even אומדנא

דף נו.

תוספות ד"ה כששוברתה מתוכה

לשון מהרש"א

[דף נו עמוד א] בד"ה כששוברתה מתוכה ואם תאמר ולר"י דאמר הטוען כו' היא תטמין כו' עכ"ל ובפשיטות יש לדקדק בזה לר"י דאמר הטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום כל אשה תטמין כתובתה ומפקא עידי הינומא ואח"כ מפקא הכתובה ותגבה שנית וכה"ג פרכינן בר"פ האשה שנתארמלה וי"ל וע"ש בתוס' ובחידושינו שם וק"ל:

1) משנה

a) ר' יהודה אומר אם רצה כותב לבתולה שטר של מאתים והיא כותבת [בשובר] התקבלתי ממך מנה

2) גמרא

a) קשיא

i) For to protect himself from loss should the אשה later seek to be גובה her full of 200 even though he had already paid her 100

ii) שובר don't destroy his עכברים will need to see to it that בעל

b) תירוצ

i) כששוברתה מתוכו – the שובר is written directly onto the כתובה

ii) שובר won't be מפסיד if עכברים destroy the בעל

iii) Since

(1) If עכברים destroy the שובר they'll also destroy the שטר כתובה

(2) And the אשה won't be able to be גובה anything with her שטר כתובה

3) תוספות

a) הקדמה

i) and an אשה can be גובה her כתובה אחר מעשה בית דין לא אמר כלום ר' יוחנן says without a שטר

b) קשיא

i) For the שובר won't benefit בעל at all if it's written into the כתובה that the אשה will keep in her possession

ii) Because the אשה can be מטמין the שטר כתובה that contains the שובר and rely on 200 although בעל had already paid 100 to be גובה ר' יוחנן

4) מהרש"א

a) קשיא

i) The קשיא of תוספות applies to any אשה even where no שובר is involved:

(1) ר' יוחנן based on גובה and שטר כתובה she can hide her

(2) and she can later be גובה again with the actual כתובה

דף נו:

תוספות בא"ד והא דמפרש התם

לשון מהרש"א

[דף נו עמוד ב] בא"ד והא דמפרש התם בגמרא הכא מי מחל לרווחא כו' עכ"ל לר' יהודה משני התם הכי אלא כיון דלר' מאיר נמי לא הוה מתנה על מה שכתוב בתורה כמ"ש התוס' דאין יכול לומר פלוני יירש כו' מהאי טעמא נמי ניחא לר"י ולא איצטריך ליה למימר האי טעמא דהכא מי מחל לר"י אלא לרווחא דמלתא ודו"ק:

1) גמרא

- a) If a person is מתנה על מה שכתב בתורה
- b) For example if he says that הרי את מקודשת לי על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה
 - i) דבר שבממון on קיים the תנאי ר' יהודה
 - ii) דבר שבממון even on בטל the תנאי ר' מאיר

2) תוספות

- a) There are certain תנאו קיים where ר' מאיר agrees that אופנים

3) פרק יש נוחלין in משנה

- a) האומר פלוני יירש במקום שיש בת לא אמר כלום שהתנה על מה שכתוב בתורה

4) גמרא there

- a) קשיא
 - i) לימא מתניתין דלא כר' יהודה
 - ii) דבר שבממון on a המתנה על מה שכתוב בתורה for תנאו קיים ר' יהודה Because
- b) תירוץ
 - i) "פלוני לא קא מחיל" משנה because in the משנה ר' יהודה can agree with the
 - ii) מהרש"א isn't relevant to this פלוני לא קא מחיל The meaning of

5) מהרש"א here as explained by תוספות

- a) קשיא
 - i) The case of פלוני יירש fits into the special אופנים where even ר' מאיר agrees that דבר קיים of a תנאו קיים
 - ii) So why doesn't the גמרא ask its קשיא in יש נוחלין also to מאיר ר'
- b) תירוץ
 - i) The words פלוני יירש don't count as a תנאי altogether for a reason not relevant here
 - ii) And this is why ר' מאיר says לא אמר כלום
- c) קשיא

- i) For ר' יהודה too the words פלוני יירש shouldn't count as a תנאי altogether
 - ii) So why does the גמרא need to explain that the משנה can follow ר' יהודה only because of the סברא that "פלוני לא קא מחיל"
- d) תירוץ
- i) לרווחא דמילתא
 - ii) The משנה teaches that ר' יהודה could agree with the משנה and say אין בדבריו כלום even if the words in the משנה did count as a תנאי

תוספות ד"ה מילתא דשכיחא

לשון מהרש"א

גמ' מילתא דשכיחא עבדו בה רבנן חיזוק כו' מכאן יש להשיב על דברי התוס' דס"פ נערה בד"ה רצה אינו כו' דלעיל מסקינן תקנו מצוי למצוי דמשמע דפירות ופרקון מצוין יותר מכתובה וקבורה לפי שאלו אינן אלא פ"א כו' דהכא מסיק בהיפך דכתובה מקרי שכיח טפי מפירות ודו"ק:

1) דף מז: at ברייתא

a) ברייתא דף מז:

i) תיקנו מזונותי תחת מעשה ידי'

ii) פורקנה תחת פירות

iii) קבורתה תחת כתובה

טבלא א' - ברייתא		
מזונות	תחת	מעשה ידי'
פירקונה	תחת	פירות
קבורתה	תחת	כתובה

b) תוספות there as explained by גמרא

i) קשיא

(1) תחת פירות is קבורתה and תחת כתובה is פרקונה (1) Maybe

טבלא ב' - ואיפוך אנא לתוספות		
מזונות	תחת	מעשה ידי'
פרקונה	תחת	פירות כתובה
קבורתה	תחת	כתובה פירות

ii) תירוץ

(1) פירות more than once and פודה אשתו בעל because מצוי is פרקונה (1) שכיחי פירות because מצוי is

(2) לא שכיחי because מצוי aren't כתובתה and קבורתה While

(3) That's why

(a) תיקנו מצוי למצוי

(b) ותיקנו שאינו מצוי לשאינו מצוי

טבלא ג' - תירוץ לתוספות		
מזונות	תחת	מעשה ידי'
פרקונה [מצוי]	תחת	פירות [מצוי]
קבורתה [שאינו מצוי]	תחת	כתובה [שאינו מצוי]

2) מהרש"א

a) קשיא

i) In the מסקנא of our here סוגיא

ii) פירות שכיח than counts as more כתובה that גמרא says The

תוספות ד"ה ושמעין מינה

לשון מהרש"א

תוס' בד"ה ושמעין כו' כיון דאיכא מאן דאמר דלא עשו כו' אף על גב דר"י מודה בכתובה כו' כי היכי דקתני עונה כו' עכ"ל דלמאי דמסיק דכתובה דאורייתא ניהא דלא תקשי דלתני נמי כתובה דכיון דתני הני דתנאו בטל משום דמתנה על מה שכתוב בתורה ה"ה כתובה דהוי נמי דאורייתא אבל אי הוה כתובה דרבנן לא ה"ל למשמט מלמתני נמי כתובה כיון דאיכא למטעי למימר כמאן דאמר דלא עשו חכמים חיזוק כו' ודו"ק:

- 1) הקדמה
 - a) The גמרא at first assumes that ר' מאיר says that כתובה is דרבנן
- 2) ברייתא
 - a) If a person is מתנה על מה שכתוב בתורה and says
 - i) הרי את מקודשת לי על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה
 - ii) דבר שבממון בטל תנאי ר' מאיר says the
- 3) גמרא
 - a) שאלה
 - i) Is it possible that
 - (1) המתנה על דין דרבנן even for ר' מאיר says that בטל תנאו
 - (2) "חכמים עשו חיזוק לדבריהם כשל תורה" On the basis that
 - b) תוספות as explained by תשובה
 - i) No
 - ii) Because
 - (1) if ר' מאיר had said that בטל תנאו even for a דין דרבנן
 - (2) "המתנה שלא also for תנאו בטל that ר' מאיר should have included in the ברייתא
 - דין דרבנן that's a לשלם כתובה"
 - (3) To teach that חכמים עשו חיזוק לדבריהם כשל תורה
- 4) גמרא of the מסקנא
 - a) דאורייתא is כתובה ר' מאיר says that
- 5) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) why doesn't ר' מאיר in the ברייתא mention כתובה along with שאר כסות ועונה that are all דאורייתא as תנאים that are בטל
 - b) תירוץ
 - i) Since ר' מאיר says that כתובה is דאורייתא

- ii) ר' מאיר assumes that we'd understand ourselves that תנאו בטל for כתובה the same as for the other דיני דאורייתא that ר' מאיר does mention

תוספות ד"ה אין עושין וד"ה אבל קבל

לשון מהרש"א

בד"ה אין עושין כו' אם יאבדו או יזולו עכ"ל אם יאבדו לת"ק או יזולו לר"י וק"ל:

בד"ה אבל קבל כו' שמא יאמר לה שלי כתובתיך כו' דדוקא בלא קבל עליו אחריות איכא כו' עכ"ל וק"ל לפי זה למה לי הכא טעמא דתיקון עולם דשמא יאבדו בלא קבל עליו אחריות הא איכא טעמא אחרינא דשמא יאמר לה שלי (מעשה ידיך) [כתובתיך] ויש ליישב ודו"ק:

- 1) ברייתא
 - a) תנא קמא
 - i) This is for מקבל אחריות בעל where כתובת אשתו for מטלטלין בעל can be אבידה
 - ii) This is for מטלטלין אשה should the הפסד to תיקון העולם
 - b) ר' יוסי
 - i) זילא for מקבל אחריות בעל must also be
 - ii) This is for מטלטלין אשה should the there be a זילא in the value of the מטלטלין to avoid the הפסד
- 2) מהרש"א as explained by ד"ה אין עושין at תוספות
 - a) קשיא
 - i) What about a גמרא that says מטלטלין
 - b) תירוץ
 - i) In fact
 - (1) for מקבל אחריות בעל where גמרא deals with תנא קמא
 - (2) for זילא as well as מקבל אחריות בעל where גמרא deals with ר' יוסי for אבידה
- 3) ד"ה אבל קבל at תוספות
 - a) הקדמה
 - i) If בעל were מטלטלין for כתובת אשתו מיחד מטלטלין
 - ii) בעל would need to arrange for the מטלטלין always to be on hand and ready for delivery to the אשה
 - iii) So
 - (1) סחורה wouldn't be able to use the מטלטלין בעל
 - (2) And there'd be a חשש that בעל might in haste say שלי כתובתיך וצאי
 - b) קשיא
 - i) Why doesn't this חשש apply where בעל was מקבל אחריות for מטלטלין

- c) תירוץ
 - i) If בעל is מקבל אחריות he's permitted to use the מטלטלין as סחורה and not to keep the מטלטלין at hand
 - ii) So there's no חשש that בעל might in haste say "טלי כתובתיך וצאי"
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why does the גמרא say that the תיקון העולם that forces בעל to be מקבל אחריות is to avoid הפסד to the אשה from אבידה or זילא
 - ii) When there is also the תיקון העולם of avoiding a case where בעל might in haste say טלי כתובתיך וצאי

דף נז.

רש"י ד"ה אמר רב פפא

לשון מהרש"א

[דף נז עמוד א] בפרש"י בד"ה אמר רב פפא וכו' ורב דימי ורבין נפלגו בדרי' יהושע כו' עכ"ל בדרי' יוחנן ודאי דנמי פליגי כיון דר"י ור' יוחנן לא פליגי אלא דלא מפורש פלוגתייהו בדרי' יוחנן כמו בדרי' יהושע דאפשר לר' יוחנן בין לרב דימי ובין לרבין בכל גוונא מחלוקת ודו"ק:

1) גמרא

- a) ר' יהושע בן לוי and ר' יוחנן on רב דימי on how רב דימי understand the שיטות of תנאים on מחילה by an אשה
- b) The meanings of the מחילה and of וסוף תחלה aren't relevant for this מהרש"א

טבלא א' - רב דימי		
סוף	תחלה	
לכ"ע אינו מוחלת	מחלוקת תנאים	ר' יהושע בן לוי
מחלוקת תנאים	מחלוקת תנאים	ר' יוחנן

c) The second table summarizes the words of רבין on these ענינים

טבלא ב' - רבין		
סוף	תחלה	
מחלוקת תנאים	לכ"ע מוחלת	ר' יהושע בן לוי
מחלוקת תנאים	מחלוקת תנאים	ר' יוחנן

d) The third table sets out the מהלך of ר' אבהו on the words of רב דימי

טבלא ג' - ר' אבהו לרב דימי			
סוף חופה	סוף חופה דהיינו תחלת ביאה	סוף ביאה	
מחלוקת תנאים	מחלוקת תנאים	לכ"ע אינו מוחלת	ר' יהושע בן לוי
מחלוקת תנאים	מחלוקת תנאים	לכ"ע אינו מוחלת	ר' יוחנן

e) The fourth table sets out the מהלך of ר' אבהו on the words of רבין

טבלא ד' - ר' אבהו לרבין			
תחלת חופה	סוף חופה דהיינו תחלת ביאה	סוף ביאה	
לכ"ע מוחלת	מחלוקת תנאים	מחלוקת תנאים	ר' יהושע בן לוי
לכ"ע מוחלת	מחלוקת תנאים	מחלוקת תנאים	ר' יוחנן

2) רש"י as explained by רב פפא

- a) רב אבהו says that
- i) ר' יהושע בן לוי said and רב דימי disagree on what רב דימי said
- ii) ר' יוחנן said But they agree on what ר' יוחנן said

3) מהרש"א

- a) קשיא
- i) We've established in tables 3 and 4 for ר' אבהו that
- (1) Just as ר' יהושע בן לוי said and רב דימי disagree on what ר' יהושע בן לוי said

(2) they also disagree on what ר' יוחנן said

b) תירוץ

i) this is what רש"י means

(1) from the direct words of ר' יוחנן in table 1 for רב דימי and in table 2 for רבין

(a) namely that there is מחלוקת תנאים both בתחלה and בסוף

(2) ר' יוחנן **could** have said that רב דימי and רבין agree that for ר' יוחנן there is a מחלוקת תנאים in **all** cases

ii) while

(1) from the direct words of ר' יהושע בן לוי in these tables

(2) namely that

(a) for רב דימי in the first table בתחלה there is a מחלוקת תנאים and בסוף all אינה מוחלת תנאים agree that

(b) And for רבין in the second table בתחלה all תנאים agree that מוחלת and בסוף there is a מחלוקת תנאים

(c) ר' יהושע **was forced** to say that רב דימי and רבין disagree on what ר' יהושע בן לוי says

תוספות ד"ה שתיים ושלוש

לשון מהרש"א

תוס' בד"ה שתיים ושלוש כו' אין לדקדק כאן השתא שלש מותר כו' עכ"ל ולא שייך בכה"ג בבבא א' דלא זו אף זו קתני כמ"ש התוס' ביומא וק"ל:

- 1) גמרא
 - a) חכמים אומרים משהא אדם את אשתו שתיים ושלוש שנים בלא כתובה
- 2) תוספות
 - a) קשיא
 - i) שתיים מותר שלש מיבעיא
- 3) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why doesn't תוספות answer that the מהלך of the משנה is לא זו אף זו:
 - (1) Not only can בעל be משהא אשתו for two years
 - (2) He can also be משהא אשתו for three years
 - b) תירוצ'
 - i) תוספות in מסכת יומא explains that in one phrase
 - (1) for example in "שתיים ושלוש שנים"
 - (2) לא זו אף זו מהלך of חכמים don't use the

דף נז:

תוספות ד"ה בגרה יום

לשון מהרש"א

[דף נז עמוד ב] בד"ה בגרה יום כו' דאסור לקדש את בתו קטנה ואין פוסקין נמי כו' עכ"ל הא דאסור לקדש בתו קטנה הכי אמרינן בר"פ האיש מקדש אבל מההיא דאין פוסקין נמי על הקטנה להשיאה דאמרינן הכא אין ראייה לכאורה דאימא פוסקין ומקדשין אותה כשהיא קטנה להשיאה כשהיא גדולה לאחר י"ב בנערותה קודם בגרות ויש ליישב ודו"ק:

1) גמרא

- a) ר' אבא בר לואי
 - i) אין פוסקין על הקטנה להשיאה כשהיא קטנה
 - ii) אבל פוסקין על הקטנה להשיאה כשהיא גדולה

2) תוספות

- a) שאלה
 - i) May a person be מקדש את בתו קטנה
- b) תשובה
 - i) Here are two ראיות that the answer is no
 - (1) First 'ראי'
 - (a) A גמרא in קידושין says "אסור לו לאדם לקדש את בתו קטנה"
 - (2) Second 'ראי'
 - (a) Presumably this is the פשט of the מימרא of ר' אבא בר לואי:
 - (i) אין פוסקין על הקטנה לקדשה או להשיאה כשהיא קטנה
 - (ii) אבל פוסקין על הקטנה לקדשה ולהשיאה כשהיא גדולה לפני שבגרה

3) מהרש"א

- a) Part 1
 - i) The מימרא of ר' אבא בר לואי proves nothing
 - ii) Because it's possible that this is what ר' אבא בר לואי means to say:
 - (1) בקידושי קטנה אין פוסקין להשיאה בעודה קטנה
 - (2) אבל בקידושי קטנה פוסקין להשיאה כשהיא גדולה לפני שבגרה
- b) Part 2
 - i) But the 'ראי' from קידושין stands

תוספות ד"ה מאי לאו כתבועה דבתולה ובא"ד ור"ת וד"ה תיובתא

לשון מהרש"א

בד"ה מאי לאו כו' דאז לא הוי בגר כתבועה ור"ת מפרש דסתם האי כו' עכ"ל נראה מדבריהם האי דקאמר כתבועה דבתולה היינו גבי בגרה יום א' ונתקדשה כו' דנותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה וכ"ה ברא"ש אבל מפרש"י נראה דנותנין לה י"ב חדש משעת אירוסין כמ"ש מהרש"ל ודו"ק:

בא"ד ור"ת מפרש דסתם האי לישנא דבגרה כו' עכ"ל הוצרך להאי תירוץ לפי סברתו דבגרה כתבועה אפילו נתקדשה קודם בגר כמ"ש בהגהת אשר"י ועיין במהרש"ל:

בד"ה תיובתא כו' דה"ק בוגרת בשלשים יום סגי כו' דמשמע דבוגרת לא סגי לה כו' עכ"ל ק"ק המקשה דהכא דאכתי לא ידע למימר דתרתני קתני בוגרת וששהתה י"ב כו' תקשי ליה הך קושיא דמקשה התם דמשמע דבוגרת לא סגי בלא י"ב חדש כו' ודו"ק:

1) משנה

- a) נותנין לבתולה י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה
- b) לאלמנה נותנין שלשים יום

2) גמרא

- a) רב הונא
 - i) בגרה יום אחד ונתקדשה נותנין לה שלשים יום כאלמנה

3) מהרש"א as explained by ד"ה בגרה יום אחד at תוספות and ד"ה נותנין לה at רש"י

- a) שאלה
 - i) "בגרה יום אחד ונתקדשה" refers to רב הונא
 - ii) What would be the דין for רב הונא if "נתקדשה ואח"כ בגרה"

b) תשובה

- i) See table 1 for the שיטות of רש"י and ר"י and תם רבינו תם

טבלא א'			
ר"ת	ר"י	רש"י	
י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה שלשים יום	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה שלשים יום	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה שלשים יום	בתולה
י"ב משעה שבגרה או שתבעה איוו מהן קודם	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה ולא איכפת לן בגר כל עיקר	שלשים יום	רב הונא בגרה ואח"כ נתקדשה רב הונא נתקדשה ואח"כ בגרה

4) ברייתא

- a) בגרה הרי היא כתבועה

5) גמרא

- a) רב הונא to קשיא
 - i) בתולה the same as י"ב חודש בגרת ברייתא proves that
 - ii) This is a קשיא to רב הונא who says that she has only שלשים יום

6) מקשן of the שיטה on רבינו תם and ר"י and רש"י

טבלא ב'			
ר"ת	ר"י	רש"י	
י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	0
שלושים יום	שלושים יום	שלושים יום	1 רב הונא בגרה ואח"כ נתקדשה
י"ב חדש משעה שבגרה או שתבעה איזו מהן קודם	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה ולא איכפת לן בגר כל עיקר	שלושים יום	2 רב הונא נתקדשה ואח"כ בגרה
כשיטת ר"י: נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה	נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה ולית לה י"ב חדש משעת קידושין אלא היכא דבגרה ולאח"כ תיכף נתקדשה	נותנין לה י"ב חדש משעת קידושין	3 ברייתא אליבא דמקשן בבגרה ואח"כ נתקדשה
[נבאר להלן]	[נבאר להלן]	נותנין לה י"ב חדש משעת קידושין	4 ברייתא אליבא דמקשן בנתקדשה ואח"כ בגרה

7) מהרש"א and מהרש"ל explained by תוספות at מאי לאו

a) ר"ת and ר"י of שיטות to קשיא

i) Why doesn't the גמרא answer the קשיא to רב הונא by saying that

- (1) the ברייתא that says she has הודש י"ב deals with where בגרה ואח"כ נתקדשה
- (2) Where we've established for ר"י and ר"ת that רב הונא agrees that the אשה has י"ב חדש

ii) Note that

- (1) this קשיא doesn't apply to רש"י who holds that רב הונא says for נתקדשה נותנין לה שלושים יום ואח"כ בגרה

b) תירוץ of ר"י as set out in this table:

טבלא ג'			
ר"ת	ר"י	רש"י	
י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	0
שלושים יום	שלושים יום	שלושים יום	1 רב הונא בגרה ואח"כ נתקדשה
י"ב חדש משעה שבגרה או שתבעה איזו מהן קודם	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה ולא איכפת לן בגר כל עיקר	שלושים יום	2 רב הונא נתקדשה ואח"כ בגרה
כשיטת ר"י: נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה	נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה ולית לה י"ב חדש משעת קידושין אלא היכא דבגרה ולאח"כ תיכף נתקדשה	נותנין לה י"ב חדש משעת קידושין	3 ברייתא אליבא דמקשן בבגרה ואח"כ נתקדשה
[נבאר להלן]	אין לאוקמה לברייתא ככה לרב הונא דהרי רב הונא בשורה ב' לא איכפת לי' בגר כל עיקר משא"כ בברייתא דבגר מילתא היא דקתני אשר "בגרה" הרי היא כתבועה	נותנין לה י"ב חדש משעת קידושין	4 ברייתא אליבא דמקשן בנתקדשה ואח"כ בגרה

i) We established for ר"י that

- (1) for בגרה ואח"כ נתקדשה it's not relevant when she's בגרה
- (2) It follows that רב הונא can't say that

(a) the ברייתא that says "בגר הרי היא כתבועה" which implies that it's relevant when she was בגרה

(b) deals with נתקדשה ואח"כ בגרה

ii) Note that

(1) this תירוץ isn't available for רבינו תם because we've established for רבינו תם that where בגרה it is relevant when she was בגרה ואח"כ בגרה

c) תירוץ for רבינו תם as set out in the next table

טבלא ד'			
ר"ת	ר"י	רש"י	
י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	0
שלישים יום	שלישים יום	שלישים יום	1 רב הונא בגרה ואח"כ נתקדשה
י"ב משעה שבגרה או שתבעה איזו מהן קודם	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה ולא איכפת לן בגר כל עיקר	שלישים יום	2 רב הונא נתקדשה ואח"כ בגרה
כשיטת ר"י: נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה	נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה ולית לה י"ב חדש משעת קידושין אלא היכא דבגרה ולאח"כ תיכף נתקדשה	נותנין לה י"ב חדש משעת קידושין	3 ברייתא אליבא דמקשן בבגרה ואח"כ נתקדשה
אין לאוקמה לברייתא ככה משום דמן לישנא דברייתא "בגרה הרי היא כתבועה" מסתבר דמדובר דיקא בבגרה ואח"כ נתקדשה	אין לאוקמה לברייתא ככה לרב הונא דהרי רב הונא בשורה ב' לא איכפת ל' בגר כל עיקר משא"כ בברייתא דבגר מילתא היא דקתני אשר "בגרה" הרי היא כתבועה	נותנין לה י"ב חדש משעת קידושין	4 ברייתא אליבא דמקשן בנתקדשה ואח"כ בגרה

d) the לשון of the ברייתא that mentions only בגר suggests that it deals only with בגרה ואח"כ נתקדשה

8) גמרא of the המשך

a) רב הונא for תירוץ

i) The ברייתא isn't a סתירה to רב הונא who says that בגרה היא כאלמנה

ii) Because

(1) כתבועה דאלמנה in the ברייתא means "בגרה הרי היא כתבועה"

(2) and we've established that for אלמנה all agree that נותנין לה שלישים יום

9) ברייתא ב'

a) בוגרת ששהתה י"ב חודש וכו'

10) גמרא

a) רב הונא to קשיא

i) This proves that י"ב חודש בוגרת waits

b) תירוץ

i) "אימא בוגרת וששהתה י"ב חדש"

ii) Meaning that

(1) רב הונא agrees with ברייתא ב' that

(2) When the ברייתא says "ששהתה י"ב חדש" it refers to a בתולה and not to a בוגרת

c) מסקנא

i) The גמרא relies on another proof to be מפריך the שיטה of רב הונא

ii) And ברייתא ב' in fact means י"ב חדש בוגרת ששהתה

11) פרק נערה מאורסה in משנה

a) בוגרת ששהתה שנים עשר חודש

12) גמרא there

a) קשיא to the משנה

i) הרי בוגרת בשלשים יום סגי

b) תירוץ

i) In fact שלשים יום are enough for בוגרת

ii) read the משנה there as saying "י"ב חדש" בוגרת וששהתה

13) תוספות here

a) קשיא

i) The גמרא in פרק נערה מאורסה obviously follows רב הונא that יום שלשים לה נותנין

ii) And this proves that רב הונא wasn't מופרך

b) תירוץ

i) In fact רב הונא is מופרך and a בוגרת who was later נתקדשה has י"ב חודש

ii) but

(1) this number of days applies only if she was נתקדשה the day she was בגרה

(2) because the 12 months are reduced – to not less than 30 days – by the number of days that pass between the day she was בגרה and her later קידושין

iii) so that

(1) if she's נתקדשה right after בגר she has י"ב חדש the same as בתולה

(2) And if she was נתקדשה a full י"ב חדש after בגר she still has 30 days the same as an אלמנה

טבלא ה'			
ר"ת	ר"י	רש"י	
י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	0
שלישים יום	שלישים יום	שלישים יום	1 רב הונא בגרה ואח"כ נתקדשה
י"ב משעה שבגרה או שתבעה איזו מהן קודם	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה ולא איכפת לן בגר כל עיקר	שלישים יום	2 רב הונא נתקדשה ואח"כ בגרה
כשיטת ר"י: נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה	נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה ולית לה י"ב חדש משעת קידושין אלא היכא דבגרה ולאח"כ תיכף נתקדשה	נותנין לה י"ב חדש משעת קידושין	3 ברייטא אליבא דמקשן בבגרה ואח"כ נתקדשה
נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה אבל יש לה לכל הפחות שלשים יום ולית לה י"ב חדש משעת קידושין אלא היכא דבגרה ולאח"כ תיכף נתקדשה	נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה אבל יש לה לכל הפחות שלשים יום ולית לה י"ב חדש משעת קידושין אלא היכא דבגרה ולאח"כ תיכף נתקדשה		ב3 משנה בפרק נערה מאורסה לגבי בגרה ואח"כ נתקדשה כמבואר בתוספות

iv) and the גמרא in מאורסה asks that

- (1) Even for the מסקנא where רב הונא was מופרך
- (2) the משנה there shouldn't have said י"ב חדש without explaining that there's a case where שג' יום

v) the גמרא there answers that

- (1) if the משנה had in fact dealt with בוגרת it would have explained that it's possible that she waits as little as יום שלישים
- (2) But the גמרא actually deals with a בתולה who always has י"ב חדש

14) מהרש"א

a) קשיא

i) It's likely that

- (1) our מקשן who disagrees with רב הונא and holds for בוגרת that י"ב בנותנין לה י"ב חדש
- (2) also agrees that the י"ב חדש are reduced – to a minimum of 30 days – by one day for each day that passed from בגר until קידושין

ii) because there's no reason to suppose that there's a מחלוקת between the מקשן in our סוגיא and the גמרא in המאורסה

טבלא ו'			
ר"ת	ר"י	רש"י	
י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה	0
שלישים יום	שלישים יום	שלישים יום	1 רב הונא בגרה ואח"כ נתקדשה
י"ב משעה שבגרה או שתבעה איזו מהן קודם	י"ב חדש משעה שתבעה לאחר שנתקדשה ולא איכפת לן בגר כל עיקר	שלישים יום	2 רב הונא נתקדשה ואח"כ בגרה
נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה אבל יש לה לכל הפחות שלישים יום ולית לה י"ב חדש משעת קידושין אלא היכא דבגרה ולאח"כ תיכף נתקדשה	נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה אבל יש לה לכל הפחות שלישים יום ולית לה י"ב חדש משעת קידושין אלא היכא דבגרה ולאח"כ תיכף נתקדשה	נותנין לה י"ב חדש משעת קידושין	3 ברייתא אליבא דמקשן בבגרה ואח"כ נתקדשה אליבא קושיית מהרש"א
נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה אבל יש לה לכל הפחות שלישים יום ולית לה י"ב חדש משעת קידושין אלא היכא דבגרה ולאח"כ תיכף נתקדשה	נותנין לה י"ב חדש משעה שבגרה משום דבגר הרי היא כתבועה אבל יש לה לכל הפחות שלישים יום ולית לה י"ב חדש משעת קידושין אלא היכא דבגרה ולאח"כ תיכף נתקדשה		ב3 משנה בפרק נערה מאורסה לגבי בגרה ואח"כ נתקדשה כמבואר בתוספות

iii) it follows that

- (1) the משנה in המאורסה that says י"ב חדש without explaining that there's a case where בשלישים יום סגי
- (2) is a קשיא to our מקשן – the same as to the מקשן in המאורסה – at the point where our מקשן doesn't yet realize the תירוץ of י"ב אימא בוגרת ושהתה י"ב חדש

דף נח.

תוספות ד"ה הנהו קלא

לשון מהרש"א

[דף נח עמוד א] בד"ה הנהו קלא כו' דפריך כו' המוציא מחבירו עליו הראיה כו' עכ"ל פי' לדבריהם אהא דפליגי רב ושמואל במוכר שור לחבירו ונמצא נגחן לרב אזלינן בתר רובא והוי מקח טעות ושמואל לא אזיל בתר רובא אלא המע"ה ופריך מהך דנמצא גנב או קוביוסטוס דהגיעו משום דאזלינן בתר רובא וקשה לשמואל דנימא המע"ה וא"כ ע"כ איירי הא דנמצא גנב כו' בשהלוקח מוחזק ודומיא דהכי איירי הא דלסטים מזויין כו' דהלוקח מוחזק עדיין ומהרש"ל הגיה דברים בכאן בדברי התוספות לאין צורך כי הדברים ברורים כמו שכתבנו ודו"ק:

1) הקדמה

a) סימפון because of אינה אוכלת בתרומה is ארוסה

- i) We're חושש that בעל might later discover a מום that will be מבטל her קידושין
- ii) תרומה and was a זרה when she ate מקודשת the אשה wasn't with the result that

2) גמרא

a) קשיא

- i) Then why is it that an עבד eats תרומה if a כהן buys him from a ישראל
- ii) We ought to be חושש that the כהן might find a סימפון that is מבטל the מקח

b) תירוץ

i) Part 1

(1) We're not חושש for a סימפון that the עבד is a קוביוסטוס

(2) Because

- (a) Even if he is a גנב or קוביוסטוס
- (b) בטל isn't the מקח and the לוקח who is the כהן to the הגיעו
- (c) סבר וקיבל the לוקח was and the גנב או קוביוסטוס are רוב עבדים Because

ii) Part 2

(1) We're not חושש for a סימפון that the עבד is a מלכות or a ליסטים מזויין

(2) Because "הנהו קלא אית להו"

3) רש"י by ביאור

a) The גמרא on מוכתב למלכות or ליסטים מזויין means that

- i) since the לוקח is סבר וקיבל קלא אית להו
- ii) So that in this case also the דין is הגיעו to the לוקח and the מקח isn't בטל

- 4) פרק המוכר פירות in ברייתא
- a) רישא
- i) נמצא גנב או קוביוסטוס הגיעו ללוקח ואין מקחו בטל
- b) סיפא
- i) נמצא ליסטים מזויין או מוכתב למלכות
- ii) אומר לו לוקח למוכר "הרי שלך לפניך" כלומר דמכרו בטל
- 5) המוכר פירות in גמרא
- i) שמואל and רב of מחלוקת
- (1) הולכין בממון אחר הרוב says רב (1)
- (2) אין הולכין בממון בתר רוב and המוציא מחבירו עליו הראי' says שמואל (2)
- ii) קשיא
- (1) The ברייתא of the רישא
- (a) רוב because נמצא גנב או קוביוסטוס הגיעו for רב to ראי' a is (a)
- עבדים גנבי
- (b) המוציא מחבירו עליו הראי' who says שמואל to קשיא a and (b)
- iii) We'll be the קשיא to שמואל below
- 6) תוספות
- a) "הנהו קלא אית להו" on רש"י of שיטה to קשיא
- i) The ברייתא of the סיפא
- (1) "הרי שלך says לוקח that the ליסטים מזויין and מוכתב למלכות that holds that for לפניך"
- (2) proves that we don't say that
- (a) ליסטים was עבד that the לוקח that told the קול that there must have been a מוכתב למלכות or מזויין
- (b) הגיעו and סבר וקבל was לוקח and (b)
- b) רש"י of שיטה for רבינו אליהו of תירוק
- i) In fact רש"י is correct that
- (1) מוכתב למלכות or ליסטים מזויין is עבד if an
- (2) קול of the always aware of the לוקח and קול there is always a
- ii) now
- (1) In our סוגיא
- (a) קול despite the עבד paid for the לוקח the (a)
- (b) הגיעו and סבר וקיבל and that's why we say (b)

(2) while in פירות המוכר

(a) The לוקה heard the קול and didn't pay for the עבד

(b) And that's why we don't say the לוקה was סבר וקיבל and instead the הרי שלך לפניך לוקה can say

7) תוספות of המשך

a) ראי' by אליהו רבינו that in פירות המוכר the גמרא deals with a case where לוקה wasn't yet נותן מעות

i) according to the original גירסא of תוספות

(1) "[בהמוציא פירות] פריך המוציא מחבירו עליו הראי' אלמא מיירי שהלוקה מוחזק"

ii) according to תוספות as מוגה by מהרש"ל

(1) דפריך [שם הגיעו לאו משום דרובא הכי איתנהו וש"מ דאזלינן בתר רובא ומאי פריך דלמא] המוציא מחבירו עליו הראי' אלמא מיירי שהלוקה מוחזק

b) For both גרסאות the ראי' is that:

i) If the לוקה had already paid מעות then

(1) לוקה is the מוציא in the רישא of the ברייתא

(2) And

(a) this would explain why for שמואל in the רישא the דין is that ללוקה הגיעו

(b) so that we wouldn't understand the קשיא of the גמרא to שמואל

ii) So it must be that

(1) In fact the לוקה didn't pay מעות

(2) And that's why the מוכר is the מוציא and the רישא that says ללוקה הגיעו is a שמואל קשיא

c) Now

i) Since we've proved that

(1) in the רישא of the ברייתא on קוביוסטוס גנב או נמצא גנב

(2) the לוקה hadn't paid מעות

ii) It's מסתבר that the לוקה hadn't paid מעות also in the סיפא

d) This completes the ראי' of אליהו רבינו

8) מהרש"א

a) The הגהה of מהרש"ל of the words of אליהו רבינו isn't necessary

b) Because the ראי' of אליהו רבינו as we've explained it is clear also from the original תוספות of גרסא

תד"ה השתא בפני

לשון מהרש"א

בד"ה השתא בפני כו' ה"ג [לא] זו אף זו קתני לא מיבעיא ו' כו' אלא אפילו כולם בפני הבעל כו' עכ"ל הקשה מהרש"ל לפי' ר"ת לעיל דמדקדק מדקתני ואפילו כולם בפני הבעל חוץ מיום אחד משמע הא כולן בפני הבעל אוכלת כו' מה יעשה ר"ת בסיפא כולן בפני היבם חסר יום א' דליכא למידק הא כולן בפני היבם אוכלת דהא כו' וצ"ל דל"ג הך בבא אחרונה וכן ברי"ף ורא"ש כו' ומש"ה פירשו התוס' לקמן דגרסינן [לא] זו אף זו ואף שבירושלמי שלפנינו כו' עכ"ל ועוד האריך ע"ש ודבריו תמוהים דלפי דבריו מאי קאמר השתא בפני הבעל אמרת לא בפני היבם מבעיא וע"ק דאי ל"ג בבא אחרונה לא איצטריך ליה למימר אתרתי בני קמייתא דלא זו אף זו קתני דבהדיא קתני בבבא מציעתא אפילו כולן בפני הבעל כו' ולפי הגהתו בירושלמי תקשי נמי הכי שם דלא איצטריך ליה למימר דלא זו אף זו קתני ועוד קשה כיון דלפי פרש"י במתני' בבבא שניה לא זו אף זו קתני ובבבא אחרונה זו ואצ"ל זו קתני ה"ל לבעלי התוס' למימר דל"ג במתני' בבא אחרונה אבל הנראה לקיים כל הספרים בתלמוד ירושלמי ובבלי לפי' ר"ת ובסיפא ליכא למידק הא כולן בפני היבם אוכלת דאיכא למימר דמכ"ש הוא דאינה אוכלת א"נ דקושטא הוא דכל י"ב חדש בפני היבם דאוכלת כמו בהגעת זמן די"ב חדש בפני הבעל ולא קתני דהיבם אינו מאכיל אלא קודם י"ב חדש והשתא בבבא קמייתא ומציעתא דקתני בה לשון אפילו ודאי דלא זו אף זו קתני ולא איצטריך ליה לפרושי לא בתלמוד שלנו ולא בירושלמי אלא בתלמוד שלנו פריך אבבא מציעתא ובתרייתא השתא בפני הבעל אמרת לא בפני היבם מבעיא ומשני לפי' ר"ת דלא זו אף זו קתני בכולה מתני' לגבי רישא דלפני הבעל ששה חדשים קתני מציעתא דאפילו כולן בפני הבעל חוץ מיום אחד כדקתני בהדיא במתני' וה"נ לגבי דקתני רישא ו' חדשים בפני היבם קתני בסיפא דאפילו כולן בפני היבם חוץ מיום אחד דהכי אמרינן בהדיא בירושלמי דכולן בפני היבם דבסיפא הוה לא זו אף זו לגלויי רישא דו' חדשים לפני היבם ותו לא מידי ודו"ק:

1) משנה ראשונה according to משנה

a) Part 1

i) נותנין לבתולה שנים עשר חודש

ii) הגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה

b) Part 2

i) היבם אינו מאכיל בתרומה בעודה שומרת יבם

2) המשך דמשנה

רישא	עשתה ששה חדשים בפני הבעל	וששה חדשים בפני היבם	אינה אוכלת בתרומה
מציעתא	ואפילו כולן בפני הבעל	חסר יום אחד בפני היבם לאחר שמת בעל	אינה אוכלת בתרומה אף על גב דאיכא זיקת יבום לאחר מיתת בעל
סיפא	או כולן בפני היבם	חסר יום אחד בפני הבעל	אינה אוכלת בתרומה

3) רש"י

a) Although

- i) the מציעתא says that
 (1) עשתה כולן בפני בעל if אינה אוכלת בתרומה (1)
 (2) And it's not relevant that there is יבום after בעל dies
- b) that הוא הדין
 i) If עשתה כולן בפני הבעל and she was already בתרומה while בעל was alive after she was כולן
 ii) She can no longer eat בתרומה once בעל dies
 iii) And it's not relevant that there is יבום after בעל dies
 iv) Because when בעל died his קנין was פקע

רישא	ששה חדשים בפני הבעל	וששה חדשים בפני היבם	אינה אוכלת בתרומה
מציעתא	ואפילו כולן בפני הבעל	חסר יום אחד שעשתה בפני היבם לאחר שמת בעל	אינה אוכלת בתרומה
רש"י: ולא זו דמציעתא לבד אלא הוא הדין:	עשתה כולן בפני בעל		הגם דאוכלת בחיי בעל מ"מ אינה אוכלת משמת דפקע קנינו אפילו היכא דאיכא זיקת יבום
סיפא	או כולן בפני היבם	חסר יום אחד בפני הבעל	אינה אוכלת בתרומה

4) תוספות ד"ה ואפילו

- a) רבינו תם
 i) disagrees with the "הוא הדין" of רש"י and instead מדייק from the מציעתא that
 (1) It's only in the case of the מציעתא that she's not בתרומה even though there is יבום after בעל dies
 (2) But
 (a) If עשתה כולן בפני הבעל and she was already בתרומה while בעל was alive after she was כולן
 (b) She can continue to eat בתרומה after בעל dies so long as there is זיקת יבום

רישא	עשתה ששה חדשים בפני הבעל	עשתה ששה חדשים בפני היבם	אינה אוכלת בתרומה
מציעתא	ואפילו כולן בפני הבעל	חסר יום אחד שעשתה בפני היבם לאחר שמת בעל	אינה אוכלת בתרומה
רש"י: ולא זו דמציעתא לבד אלא הוא הדין:	כולן בפני בעל		הגם דאוכלת בחיי בעל מ"מ אינה אוכלת משמת דפקע קנינו אפילו היכא דאיכא זיקת יבום
רבינו תם לית ליה הוא הדין אלא מדייקן ממציעתא	הא אם עשתה כולן בפני בעל		אוכלת לאחר שמת בעל כל זמן דאיכא זיקת יבום
סיפא	או כולן בפני היבם	חסר יום אחד בפני הבעל	אינה אוכלת בתרומה

5) מהרש"ל

- a) קשיא
 i) The same as רבינו תם is מדייק from the מציעתא that if עשתה כולן בפני בעל she is זיקת יבום so long as there's a יבום בתרומה
 ii) He ought to be מדייק from the סיפא that if "הא אם עשתה כולן בחיי יבם אוכלת"

- iii) And this is impossible because we've established that the משנה says that היבם אינו מאכיל
- b) תירוץ
- i) altogether סיפא גורס isn't רבינו תם
- 6) גמרא of the המשך
- a) גמרא of the קשיא of the לשון
- i) "עשתה ששה חדשים בפני הבעל:
- השתא בפני בעל אמרת דלא בפני היבם מיבעיל (1)
- b) גמרא of the תירוץ of the לשון
- i) "זו ואין צריך לומר זו קתני"
- 7) גמרא of the שיטה – the גמרא of the ביאור on the מחולק and רש"י are based on תוספות ירושלמי

תירוץ	אמאי מיבעיא לך למימר ...	השתא דאמרת ...		
זו (מציעתא) ואין צריך לומר זו (סיפא)	... בסיפא דלא אוכלת בכולן בפני יבם חסר יום אחד דהרי אנא ידענא דקנין כספו דבעל עדיפא מקנין כספו של יבם	... דבמציעתא בכולן בפני בעל חסר יום אחד דלא אוכלת	רש"י	א'
לא זו (רישא) אף זו (מציעתא)	... ברישא דלא אוכלת בששה חדשים בפני בעל	... דבמציעתא בכולן בפני בעל חסר יום אחד דלא אוכלת	תוספות על פי ירושלמי	ב'

- a) Note that
- i) For רש"י the קשיא of the גמרא is why the סיפא is needed and the תירוץ is that the מהלך of the משנה is זו ואין צריך לומר זו
- ii) For תוספות the קשיא of the גמרא is why the רישא is needed and the תירוץ is that the מהלך of the משנה is לא זו אף זו
- 8) מהרש"ל of המשך
- a) the גמרא needs to follow the מהלך in line 2 in the table because תוספות isn't גורס the סיפא
- b) While רש"י who is גורס the סיפא can follow the מהלך in line 1 in the table
- 9) מהרש"ל of שיטה - three קושיות to מהרש"א
- a) קשיא First
- i) Since the לשון of the גמרא in its קשיא is "בפני יבם מיבעיא" which refers to the כולן בפני יבם חסר וכו' of סיפא
- ii) It's obvious that the גמרא is in fact גורס the סיפא
- b) קשיא Second
- i) For the שיטה of תוספות
- (1) Why does the גמרא need to teach that the המשך from the רישא to the מציעתא is by way of לא זו אף זו

(2) Since the משנה itself teaches this by beginning the מציעתא with the word "ואפילו"

c) Third קשיא

i) We've established that for מהרש"ל there are two points on which תוספות differs from רש"י

(1) סיפא גורס the תוספות isn't

(2) And for תוספות the גמרא isn't גורס the words זו ואין צריך לומר זו because the גמרא would use these words only to explain a המשך from the מציעתא to a סיפא

ii) Yet

(1) תוספות presents its שיטה as differing from רש"י only on the second point

(a) namely that the גמרא doesn't mention זו ואין צריך לומר זו

(2) and תוספות doesn't mention any disagreement with רש"י on whether to be גורס the סיפא

10) מהרש"ל to מהרש"א of קושיות that answers the מהרש"א of שיטה

a) Part 1

i) In fact גורס the סיפא is רבינו תם

b) Part 2

i) קשיא

(1) What about the קשיא of מהרש"ל to רבינו תם that this forces an incorrect דיוק from the סיפא that "הא כולן בפני יבם אוכלת"

ii) תירוץ

(1) The דיוק from the סיפא goes the other way: "הא כולן בפני יבם כל שכן דאינה אוכלת"

c) Part 3

i) The המשך from the רישא to the מציעתא is לא זו אף זו as the משנה itself points out with the word "ואפילו" as we've explained

ii) And this isn't the focus of the קשיא of the גמרא

d) Part 4

i) Both for רש"י and רבינו תם that the גמרא deals with the המשך to the סיפא

ii) רש"י says that

(1) the גמרא explains holds that the המשך from the מציעתא to the סיפא is בדרך זו ואין צריך לומר זו

(2) As we've already explained

iii) רבינו תם says that

- (1) the גמרא explains that the המשך from the רישא to the סיפא is לא זו אף זו
- (2) since the רישא teaches that both
- (a) the אשה isn't אוכלת based on בעל חדשים בפני בעל
 - (b) and the אשה isn't אוכלת based on יבם ששה חדשים בפני יבם
- (3) now
- (a) just as the מציעתא teaches
 - (i) ששה חדשים בפני בעל that אינה אוכלת לא זו
 - (ii) כולן בפני בעל חסר יום אחד based that אינה אוכלת אף זו
 - (b) Just so the סיפא teaches that
 - (i) ששה חדשים בפני יבם based in the רישא that אינה אוכלת לא זו
 - (ii) כולן בפני יבם חסר יום אחד based that אינה אוכלת אף זו